

ערבי פסחים פרק עשירי פסחים

קיד.

עין משפט נר מצוה

עד א מיי פ"ח מהלכות
מנה הלכה א סג
עשין מא טושיע א"ח סי'
תעג סעיף א:
ע"ה ב מיי פ"ט מהל'
שבת הלכה ז סג
עשין כט טושיע א"ח סי'
רע"א סעיף י:
ע"ו ד מיי פ"ח מהל' מנה
הלכה א סג עשין מא
טושיע א"ח סי' תעג
סעיף ד:
ע"ו ד מיי פ"ח מהל' מנה
הלכה א:
ע"ה ה מיי פ"ח מהל'
מנה הלכה א:

הגהות הב"ח
(א) נגמרא דלגמלא הוא
וסימנין:

הגהות מהר"ב
נרשבורג

[א] תוב' ד"ה אע"פ שאין
מחוסת מצוה וכו' וי"ל
לדין דכל עיקר מרור וכו'.
נ"ב עיין מהר"ם ברבי
משה על מירושא שאינו
מספיק לראב"ד דס"ל
לרש"י דמחוסת מצוה זכר לטעם.
ולפ"י נראה כדור דבנות
המזבח צוה ג"כ הכ"ץ
לדין דליטול בעגלה הוא
ואינו אכילה אינו מטבול
וכו"ל הטוב נמי במחנות
דף כ"ב ע"כ ד"ה מלאן
הובן וכו' וכו' לראב"ד א"כ
הזכרון שמרור הטוב
והכ"ץ צוה שפה אחת
ודברים אחרים הם
ויגלגלנין כפתמי ודוק
ועיין רד"ק הל' ג' דפוס
פירושא פי' תקמ"ד סכת
מעין דברי אלה:

רבינו הגואל

וסימנין משמנו אחי ועמי
אליהו בן אחא הוא
בעל השמיעה. מאן דאבל
אליהו שטי בעליהא.
לכומר מי שמנהגו לקנות
בשר שומן באשראי
ואוכל מתחבא בעליית
שלא יבוא תקוב ויאמר
לוי איני מניחך עד שתתן
לי דמי הבשר. אבל מי
שמנהגו לאכול ירקות
שדה. וישב על השוק
שבאשפה ואינו חושש,
שאי מי נבשה בו.
מתני' מזוג לו כוס ראשון
בי"ש אומ' מברך על היום
וכי וביה אומ' מברך על
היום ואחר כך מברך על
היום ת"ד דברים שבין
בי"ש ובי"ה בסעודה, בי"ה
אומ' מברך על היום ואחר
כך מברך על היום. שהיו
גורם לקדושת שתאמר.
ד"א ברבת היין תדירה
ברבת היום אינה תדירה
תדיר ושאינו תדיר תדיר
קודם. והלכתא כב"ה,
ואסיקא דר' יהושע היא
דאמר אין משגיחין בבת
קול. הוא דאמר הכא הלהב
כב"ה. הביאו לפניו מטבול
בחזרות פי', הביאו לפניו
השלחן מטבול החזרת
בחזרות ומברך ברא
פי' האדרמ. ומפסיק עד
שמגיע לפרפרת הפת,
והוא עת אכילת המצה.
הביאו לפניו מצה חזרות
החרוסת.

(א) נראה דל"ל ר' יצחק המכר
בשעתו בן אחא הוא בעל
השמיעה.

וואין מיסב בסעודת מצוה. היינו סעודת מילה דלאמר במדשא
דילול מדינה של גיהנם וסעודת ישרואין בתי"ת וצת כהן לכהן
ודוקא שיש שם בני אדם מהוגנין כדלמרינן צוה בורר (בסנהדרין דף עג.).
נקיי הדעת שצירושלים לא היו מסובין בסעודה אלא כן יודעין
מי מיסב עמהם:

צ צריך לנהוג בני כבוד. בשלא
למד מנובו דללמד ממנו
למרינן (אבות פ"ו) צדוד (עש"א) [קראון]
רצו אלופו אע"פ שלא למד אלא
שני דברים מאמתיופול:

דאמר אין משגיחים בבת קול.
וא"ת מאי שנה דק"ל
כנת קול דב"ה ולא ק"ל א צדק
כ דרבי אליעזר וי"ל דהכא צ"ה הוו

רוצא אלא צד"ש ממדדי טפי אכל
התם צד"ק היה כנגד רביס' לא
ק"ל הכי וצת קול לא יתנה אלא
לכבודו כדקאמרין התם מן השמים
ויכחו וא"ת א"כ היכי קאמר רבי
יהושע דר"ה א רבי יהושע קאי
אצת קול דר"ה וי"ל מדקאמר אין
משגיחין צד"ק משום דלא (י) (מן השמים)
היא"ל משמע דכלל דוכתא לית לן
למיול צת צת קול:

הביאו לפניו פי' רש"י ירקות.
ואין נראה מדלא קאמי
צדיא הציאו לפניו חזרת דקאמי
צמון הציאו לפניו מנה וגרלה כפי'
ר"ת הציאו לפניו שלחן שרי אין
מציאין השלחן עד אחר קידוש ועל
השלחן מונח החזרת:

מטבול בחזרת. כלומר אוכל
החזרת צטייבול כמו
השמש מטבול צבני מעיס וכן מטבול
צירקות וצקרא נמי משמע הכי כי
תקרעי צפון עיניך (ירמיה ד)
שמנמת הפון צעינים ופי' רש"י
דהאי טיבול לאו צחרוסת דהא
אכתי לא צא דקתני סיפא הציאו
לפניו מנה וחזרת וחזרת ואין זה
ר"ת דהא קתני כהא חזרת ומניא
נמי צסיפא ועוד לחזרת צריך

להטביל צחרוסת משום קפא ומיהו היכא שהטיבול ראשון הוי צשאר
ירקות' אין צריך לטבול צחרוסת אלא או צמנים ומלח כמו
שהיה נוהג ר"ת דהא אמר בגמרא צחרוסת משום קפא וליכא קפא
אלא צמרור וכ"ש לר"א צד צדוק דקאמר מנה זכר לטיט דלא שייך
אלא צמרור לזכר דוימנרו את חייהם צחומר (שמות א) ועוד דלא
שייך מנהו שטיבול ראשון אינו אלא להיטירא דולא הכ"ר יוסף
שעשה צסדרו וטיבול צחרוסת וכן רבינו שלמה צסידרו וה"ר שמעיה:
עד שמיגיע צפרפרת הפת. פרפרת קרי המרור שאוכל אחר המנה
ופרפרת כלומר ממשכת המאכל כמו פרפראות אכמנה (אבות
פ"ג מ"ח) שהירקות ממשכות הלצ למאכל ומדקרי למרור פרפרת
הפת רמו צמסנה דמנה קודמת למרור כדאמר בגמרא:

הביאו לפניו מצה. לפי שעקרו השלחן לפני מי שאומר הגדה
ועושה הסדר קתני הציאו לפניו מנה ועקירת שלחן היא
כדי שישאל הבן ואזוי עונה לו עדיין יציאו שלחן לעשות טיבול שני
והבן ישאל למה אנו מטבילין שתי פעמים אמיד כשעוקרין מחזירין
לפניו והמנה והמרור עליו שרי צריך לומר צהגדה מנה זו מרור זה
וכדלמרינן (ולקמן דף קטו:) לחם עוני שמונין עליו צדברים צהרה:
אע"פ שאין חרות מצוה. ואם תאמר אמאי לא אמי חרות
דרשות ומטבול חזרת דמנה' א וי"ל דיון דכל עיקר מרור
לא ניתקו רק צטיבול צחרוסת משום קפא לא מקרי צטיבול צכך:
זאת

הצטיבול צחרוסת הוא דקתני לקמן הציאו לפניו מנה וחזרת וחזרת מכלל
ירקות' אין צריך לטבול צחרוסת אלא או צמנים ומלח כמו
שהיה נוהג ר"ת דהא אמר בגמרא צחרוסת משום קפא וליכא קפא
אלא צמרור וכ"ש לר"א צד צדוק דקאמר מנה זכר לטיט דלא שייך
אלא צמרור לזכר דוימנרו את חייהם צחומר (שמות א) ועוד דלא
שייך מנהו שטיבול ראשון אינו אלא להיטירא דולא הכ"ר יוסף
שעשה צסדרו וטיבול צחרוסת וכן רבינו שלמה צסידרו וה"ר שמעיה:
עד שמיגיע צפרפרת הפת. פרפרת קרי המרור שאוכל אחר המנה
ופרפרת כלומר ממשכת המאכל כמו פרפראות אכמנה (אבות
פ"ג מ"ח) שהירקות ממשכות הלצ למאכל ומדקרי למרור פרפרת
הפת רמו צמסנה דמנה קודמת למרור כדאמר בגמרא:

רבי יצחק צ"ר אחא דשמעטא. רבי יצחק סתם האמור צאגדתא
ר' יצחק בן פנחס הוא: שמעו נא אחי. לשמעטא בן אחא: ולכך
רודף עליו. ממאזיה לאכול כל שעה שהורגלת: קולני. ירקות:
איקולי דמסא. על אשפות העיר מקום שאר בני העיר יושבין
הואיל' וכן תובעין לו כלום:
מתני' מברך על היום. וי"ל וה"ה

למקדש על הפת: גבו' שהיו גורם
לקידוש שפיאמר. שאם אין לו יין
או פת אינו מקדש: מתני' הציאו
לפניו. ירקות: מטבול בחזרת. זהו
לשון הגמרא דמתניא לעיל (דף קו:)
השמש מטבול צבני מעיס לפי שכל
מאכלם ע"י טיבול: מטבול בחזרת.
כלומר אם אין שם ירק אחר מטבול
החזרת צחרוסת ואוכל: עד שמגיע
לפרפרת הפת. קודם שגיע לאותה
חזרת שהוא אוכל אחר המנה שהוא
מברך עליה על אכילת מרור. וטיבול
ראשון כדי שיכיר מניוק וישאל לפי
שאינו רגילין בני אדם לאכול ירק קודם
סעודה: הציאו לפניו. אחר אותו
טיבול: מנה מרור וחרוסת ושני
הצטילין ואף על פי שאין חרוסת
מנה. ולקמיה [קטו]. פריך הואיל ולא
מנהו אמאי מיייתי לה: גבו' זאת

רשב"ם

רבי יצחק צ"ר אחא דשמעטא.
מילתא צאנפי נפשה היא. כל רבי
יצחק סתם המזכר צשמעטא הוא
רבי יצחק צ"ר אחא רבי יצחק
סתם צאגדתא הוא רבי יצחק בן
פנחס: שמעו נא אחי. לשמעטא
בן אחא: אכול צלל ושצ צלל.
אכול צלל או ירקות למכור צלל
ציתך ולא תצטרך למכור ציתך:
ולכך רודף עליו. וממאזיה לאכול
כל שעה שהורגלת: דאכיל אליא.
אליה כלומר צשר שמן ממיד:
עשי צעיליפא. כשצאין לתוצעו
לפרוע: קולני. ירקות: איקולי

דמסא. על אשפות (הנהר) [העיר] מקום שאר בני העיר יושבין הוא
יושב ואין תובעין לו כלום: מתני' על היום. והוא הדין למקדש על
הפת. וטעמא מפרש בגמרא: גבו' דברים צבין צים שאמי וצ"ה
צסעודה. הכא לא חשיב אלא חדא מפלוגמיהו אכל צמס' צצרות
(דף נא:) איכא טובא: גורם לין שינא. קודם סעודה: וכצד קידוש
היום. טעם אחר נותן לדבריו דמשקיבלו עליו' מליאדת הוכניס קידוש
היום ועדיין לא צא יין לשלחן וכשם שקודם לכניסה כן קודם
לצרכה: שהיו גורם לקידוש שפיאמר. שאם אין לו יין או פת אינו
מקדש והמקדש על הפת צשאר צד"ש (קטו:) אלא שאלה הוכניס צצרות
קודם. צמס' וצחיס' נפקא לן מהאי קרא דכתיב צמוספין' מלכד
עולת הצוקר אשר לעולת התמיד מלכד משמע לאחר שהקרב
התמיד תקריב המוספין וקא דרשינן אשר לעולת התמיד קרא יתירא
הוא אמת למילף צצצביל שהוא תדיר הקדימו הכמוז ומלאן אמת דן
לכל המדריגין: דהא נפקא צ"ק. צמסכת עירובין צכ"ק: ור'
יהושע היא. צצ"מ צפרק והצב' גבי תגור שחתכו חוליות עמד
ר' יהושע ואמר אין משתמזין' צצ"ק והצב' לדידיה הוצרך לומר
צו הילכתא צצ"ה ששאר מחלוקת צצ"ה אלא שאלה הוכניס צצרות:
הלכה כצ"ה ס"ל ששאר לעשות כצברי צ"ש עושה וכצברי צ"ה
עושה דמתניא צאלו טריפות (חולין מד.) ומוקמינן לה אליצא דר' יהושע:
מתני' הציאו לפניו. הירקות אחר צצריך על היין: מטבול
בחזרת. זהו לשון הגמרא דמתניא לעיל (דף קו:)
השמש מטבול צבני מעיס לפי שכל מאכלם על ידי טיבול. והאי טיבול לאו צחרוסת
דרעדין לא הציאו. הוא חזרת לאו דוקא אלא אם (כן) אין שם ירק אחר מטבול צחזרת ואוכל:
שיגיע לאותה חזרת שהוא אוכל אחר מנה שהוא מברך על היום וצרכה הפת קודם: תדיר
וטיבול ראשון זה כדי שיכיר מניוק וישאל לפי שאין בני אדם רגילין לאכול ירק קודם סעודה:
הציאו לפניו. אחר אותו טיבול: מנה וחזרת
וכ' הצטילין אע"פ שאין חרוסת מנה. ובגמרא' פריך הואיל ולא מנהו מיייתי לה: שני הצטילין.
בגמרא [ע"ג] מפרש כנגד מי: גבו' זאת

מוסף תוספות

א. שפסק בוותיה. מוס'
חולין מד. ב. דמעיקרא
ב. סמספא לן משום. דב.
ג. שבא לחלוק על דבר.
חזרה דכתיב אחרי רבים
להטות. מוס' צ"מ טו.
ד. דאגן נמי לא קיימא לן
בבת קול דר' אליעזר. מוס'
חולין טו. ה. צ"מ.
ה. דמקאמר חרוסת לא צימית.
כבר ניתנה לנו תורה
מסיני. מוס' צ"מ טו.
ו. דן'ליכא קפא. מוס'
ר"ס. ז. דכהאי גוונא
אמרינן בבב' [לקמן קטו]. מוס' ר"ס.